

Peuo Vibol. (2021). **Cassava Value Chain Industrial At Border Cambodia - Thailand**. Thesis M.S. (Agricultural Technology).
Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Professor Dr. Songsak Mimgratok Ph.D. (Agricultural Engineering)	Chairman
Associate Professor Dr. Thaworn Chimliang Ph.D. (Animal Science)	Member
Professor Dr. Yagura KenJiro Ph.D. (Agricultural Engineering)	Member

Abstract

Besides rice, which is the major agricultural product in Cambodia, the farmers are also attracted to cassava production. However, there is still a lack of information and research about the cassava value chain which include important factors for the optimal production of cassava in Cambodia. The objectives of this study were to identify the benefits and challenges of cassava production in order to provide recommendations that will generate better income for all the stakeholders in the cassava value chain. A multistage random sampling technique was used to select a group of 109 farmers, 6 transporters/collectors, 6 silo owners, 6 input suppliers, and 3 groups of discussion. Battambang and Pailin Provinces were chosen to study.

The results indicated that the value added and the net profit of cassava famers represented 78.32% and 28.88% of the total production per hectare, respectively. The production cost was \$1,057.19 USD per hectare and the breakeven point for a profit was \$43.79 USD per ton, with a return on investment of 40%. Moreover, dried chip cassava obtained a 17% greater net profit over fresh root cassava. Labor costs range between 21% and 25% of the revenue from the production. Among the stakeholders, the farmers are the ones who created the highest value added, but the intermediaries (silos) obtained the highest profit. However, the silos play an important role in the cassava production and the farmers would not secure full benefits without their support. The inappropriate practices in agriculture are the cause of the large fluctuation in the yield of cassava. It varies from 10 to 34 tons per hectare. Additionally, there is poor investment in the processing of raw material and a dependence on the Thai traders who do the exporting to the Chinese market. All of this has a strong influence on cassava farming and represents a significant disadvantage for the added value chain of the Cambodian farmers.

Thus, it is highly recommended to have their participation in all the stages of the cassava value chain. This can be done by strengthening coordination among stakeholders, the adoption of field-specific technologies, good management of practices, 4R nutrient concept and applying novel processing technologies.

KEY WORDS: Break Even Point/ Cassava Value Chain/ Value Added/
Cambodia-Thailand border

เป้า วิบูลย์. (2564). ห่วงโซ่คุณค่าการผลิตมันสำปะหลังในบริเวณชายแดนกัมพูชา - ไทย

วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการเกษตร). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ มีมกระโทก

ประธานกรรมการ

Ph.D. (Agricultural Engineering)

รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร นิยมเลี้ยง

กรรมการ

Ph.D. (Animal Science)

ศาสตราจารย์ ดร. Yagura Kenjiro

กรรมการ

Ph.D. (Agricultural Economic)

บทคัดย่อ

นอกจากข้าวที่เป็นการผลิตอาหารหลักในประเทศกัมพูชา เกษตรกรยังนิยมปลูกมันสำปะหลังอีกด้วย อย่างไรก็ตามยังขาดข้อมูลสารสนเทศและงานวิจัยเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่าการผลิตมันสำปะหลัง ที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการผลิตมันสำปะหลังในระดับที่เหมาะสมที่สุดในประเทศกัมพูชา วัตถุประสงค์ของการศึกษารุ่นนี้เพื่อบ่งชี้ข้อได้เปรียบและส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังเพื่อที่จะให้คำแนะนำที่สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับทุกองค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่าสินค้ามันสำปะหลัง ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน 109 ราย ผู้ขนส่ง/ผู้รวบรวมจำนวน 6 ราย ผู้ประกอบการไซโลจำนวน 6 ราย ตัวแทนผู้จำหน่าย จำนวน 6 ราย และกลุ่มอภิปราย 3 จำนวนกลุ่ม โดยเลือกพื้นที่ศึกษาในจังหวัดพระตะบอง และจังหวัดโพลิน

ผลการศึกษา พบว่ามูลค่าเพิ่มและกำไรสุทธิมีค่าเป็นร้อยละ 78.32 และ ร้อยละ 28.88 ของการผลิตทั้งหมดต่อเฮกตาร์ มีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 1,057.19 ดอลลาร์สหรัฐต่อเฮกตาร์ และมีจุดคุ้มทุนเท่ากับ 43.79 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ที่ให้ผลการตอบแทนต่อการลงทุนร้อยละ 40 นอกจากนี้พบว่ามันสำปะหลังแห้งสามารถทำกำไรสุทธิสูงกว่ามันสำปะหลังสดถึงร้อยละ 17 มีต้นทุนการผลิตเป็นค่าแรงงานรับจ้างอยู่ระหว่างร้อยละ 21 ถึงร้อยละ 25 ในองค์ประกอบทั้งหมด เกษตรกรเป็นผู้ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าของมันสำปะหลังได้มากที่สุด แต่ผู้ประกอบการไซโลขนาดกลางที่ได้กำไรมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไซโลมีความสำคัญอย่างมากต่อการผลิตมันสำปะหลังและเกษตรกรไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ถ้าไม่มีผู้ประกอบการไซโล การผลิตมันสำปะหลังที่ไม่เหมาะสม เป็นสาเหตุที่ทำให้ปริมาณผลผลิตผันผวนซึ่งผันแปรได้ตั้งแต่

10 ถึง 34 ต้นต่อเฮกตาร์ นอกจากนี้การขาดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ และวัสดุ อุปกรณ์ในการปลูกและความไม่แน่นอนของผู้ประกอบการชาวไทยที่ส่งออกมันสำปะหลังไปยัง ตลาดในประเทศจีน ปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการผลิตมันสำปะหลังและส่งผลให้ เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงในการเพิ่มมูลค่าห่วงโซ่อุปทานของเกษตรกรชาวกัมพูชา

ดังนั้นข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง คือการเข้าไปมีส่วนร่วมใน องค์ประกอบห่วงโซ่อุปทานซึ่งสามารถทำได้โดยการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่าง องค์ประกอบ การนำเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เฉพาะเจาะจง การบริหารจัดการที่ดี แนวคิดการ บริหารจัดการธาตุอาหาร 4R (4R Nutrient concept) และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

คำสำคัญ : มันสำปะหลัง, ห่วงโซ่คุณค่า, จุดคุ้มทุน, ชายแดนกัมพูชา-ไทย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี